

BUDAPEŠŤSKO–VÍDEŇSKÁ DEKLARACE O EVROPSKÉM PROSTORU VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

12. března 2010

---

1. My, ministři zodpovědní za vysoké školství v zemích zapojených do Boloňského procesu, jsme se sešli v Budapešti a ve Vídni ve dnech 11. a 12. března 2010, abychom vyhlásili Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (EHEA), jak to předpokládala Boloňská deklarace z roku 1999.
2. Na základě schválených kritérií pro členství jednotlivých zemí vítáme Kazachstán jako novou zemi, která se bude podílet na Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání.
3. Boloňská deklarace předložila v roce 1999 vizi, že do roku 2010 vznikne mezinárodně konkurenceschopný a přitažlivý Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání, v němž vysokoškolské instituce, podporované vysoce angažovanými akademickými pracovníky, mohou naplňovat svá rozmanitá poslání ve znalostní společnosti a v němž studenti, využívající výhod mobility s hladkým a jasným uznáváním jejich kvalifikací, mohou nacházet nejvhodnější vzdělávací cesty.
4. Od roku 1999 se pod tuto vizi podepsalo 47 zemí Evropské kulturní úmluvy a značně pokročilo k jejímu dosažení. V jedinečném partnerství veřejné správy, vysokoškolských institucí, studentů a akademických pracovníků, spolu se zaměstnavateli, agenturami pro zajišťování kvality, mezinárodními organizacemi a evropskými institucemi jsme se angažovali v řadě reforem, abychom vybudovali Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání založený na důvěře, spolupráci a respektu k rozmanitosti kultur, jazyků a vysokoškolských systémů.
5. Boloňský proces a výsledný Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání jsou bezprecedentními příklady regionální spolupráce ve vysokém školství, která překračuje hranice a která vzbudila značný zájem v dalších částech světa a učinila evropské vysoké školství viditelnějším na globální mapě. Vítáme tento zájem a očekáváme, že se naše politika dialogu a spolupráce s partnery z celého světa prohloubí.
6. Zaznamenali jsme nezávislé hodnocení a zprávy vnějších aktérů. Vítáme jejich zjištění, že se vysokoškolské instituce, akademičtí pracovníci a studenti stále více identifikují s cíli Boloňského procesu. I když bylo v zavádění boloňských reforem mnohého dosaženo, zprávy rovněž ukazují, že priority EHEA, jako strukturované studium a kurikulární reforma, zajišťování kvality, uznávání, mobilita a sociální aspekty, jsou zaváděny v různém stupni. Nedávné protesty v některých zemích, namířené částečně proti vývoji a opatřením, které s Boloňským procesem nesouvisí, nám připomněly, že některé z boloňských cílů a reforem nebyly náležitě zaváděny a vysvětlovány. Oceňujeme kritické hlasy, které zaznívají z řad akademických pracovníků a studentů, a budeme jim naslouchat. Bereme na vědomí, že jsou nezbytné úpravy a další práce na evropské, národní a zejména institucionální úrovni, do kterých se zapojí akademičtí pracovníci a studenti, aby byl Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání dotvořen tak, jak si ho představujeme.
7. My ministři jsme odhodláni plně a náležitě implementovat dohodnuté cíle a agendu pro následující desetiletí, tak jak byly stanoveny v Lovaňském komuniké. V těsné spolupráci s vysokoškolskými institucemi, akademickými pracovníky, studenty a dalšími aktéry zvýšíme své úsilí, abychom uskutečnili již započaté reformy, které umožní studentům a akademickým pracovníkům, aby byli mobilní, zlepšovali výuku a učení ve vysokoškolských institucích, aby se zvýšila zaměstnatelnost absolventů a aby se všem poskytovalo kvalitní vysokoškolské vzdělání. Pokusíme se též na národní úrovni zlepšit komunikaci a porozumění Boloňskému procesu mezi všemi aktéry a celou společností.
8. My ministři znovu připomínáme akademickou svobodu spolu s autonomií a odpovědností vysokoškolských institucí jako principy Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a zdůrazňujeme roli, kterou vysokoškolské instituce hrají při rozvoji mírumilovných demokratických společností a posilování sociální kohese.
9. Potvrzujeme klíčovou roli akademické komunity – vedoucích představitelů institucí, učitelů, výzkumných pracovníků, administrativních pracovníků a studentů –

při utváření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, který poskytne studujícím příležitost získat znalosti, dovednosti a kompetence podporující jejich kariéru, osobní rozvoj a život jako demokratických občanů. Uznáváme, že je třeba vytvořit příznivější prostředí, aby akademičtí pracovníci mohli plnit své úkoly. Zavazujeme se působit k tomu, aby vysokoškolské pracovníci a studenti byli efektivněji zapojeni do zavádění a dalšího rozvoje Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. Plně podporujeme účast akademických pracovníků a studentů v rozhodovacích strukturách na evropské, národní a institucionální úrovni.

10. Vyzýváme všechny zainteresované aktéry, aby pomáhali vytvořit podnětné pracovní a studijní prostředí a podporovali učení orientované na studenta jako způsob umožňující všechny formy vzdělávání a poskytující nejlepší řešení pro udržitelné a flexibilní vzdělávací cesty. Vyžaduje to též spolupráci pedagogických a výzkumných pracovníků v mezinárodních sítích.
11. My ministři znovu zdůrazňujeme, že vysokoškolské vzdělávání je veřejnou odpovědností. Zavazujeme se, že bez ohledu na současné ekonomické obtíže zajistíme, aby vysokoškolské instituce měly potřebné zdroje v rámci stávajících a předvídatelných veřejných rozpočtů.

Jsme přesvědčení, že vysokoškolské vzdělávání je důležitou hnací silou sociálního a ekonomického rozvoje a inovací ve světě, který je stále více závislý na znalostech. Zvýšíme tudíž naše úsilí ohledně sociální dimenze, aby byly poskytovány rovné příležitosti ke kvalitnímu vzdělání a věnovala se zvláštní pozornost znevýhodněným skupinám.

12. My, ministři odpovědní za Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání, žádáme řídicí skupinu Boloňského procesu, aby navrhla opatření, která by usnadnila náležitou a plnou implementaci dohodnutých boloňských principů a priorit napříč Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání, a to zejména na národní a institucionální úrovni, mimo jiné rozvíjením dalších metod práce, jako je vzájemné učení (*peer learning*), studijní návštěvy a jiné způsoby sdílení informací. Trvalým rozvíjením, zlepšováním a posilováním Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a další spoluprací s Evropským výzkumným prostorem budeme schopni úspěšně čelit výzvam příštího desetiletí.
13. Naše příští ministerské setkání, které by mělo zhodnotit dosažený pokrok a posunout lovaňskou agendu kupředu, uspořádá Rumunsko v Bukurešti ve dnech 26.–27. dubna 2012.

ZPRÁVA Z KONFERENCE ICERI 2009

Ve dnech 16.–18. listopadu 2009 se konala v Madridu ve Španělsku mezinárodní konference International Conference of Education, Research and Innovation 2009, kterou pořádala International Association for Technology, Education and Development (IATED). Tato událost přilákala víc než 500 účastníků z 5 kontinentů a více než 60 zemí. Celkem bylo předneseno 400 prezentací, bylo představeno 135 posterů a několik desítek účastníků poslalo virtuální příspěvek, který účastníci konference obdrželi na CD. Příspěvky byly přednášeny celé dva dny od rána do večera v sedmi paralelních sekcích. Spektrum témat bylo velmi široké od virtuálního leasingu, přes hodnocení kvality, inovace ve výzkumu, spolupráce průmyslu a vysokých škol, dokonce byla jedna sekce věnována vzdělávání a architektuře a urbanizaci měst. Nelze opomenout ani sekce věnované vzdělávání a globalizaci. Probíraly se i bariéry ve vzdělávání jako gender, etnicita a psychologické faktory. Několik sekcí bylo zaměřeno na výuku cizích jazyků. Konference byla pojata opravdu široce a nespecia-

lizovala se jen na vysokoškolské vzdělávání; o tom svědčí i sekce věnovaná primárnímu a sekundárnímu vzdělávání.

Velikost konference měla i své nevýhody, kromě mě se konference zúčastnili další dva účastníci z České republiky, ale s těmi se mi nepodařilo během ní potkat. Osobně jsem se zajímal o technologické novinky a trendy v e-learningu. Velmi mě zaujala prezentace Dr. Maryanne Maisano z University of North Carolina, která prakticky ukazovala výuku v on-line světě Second Life. Podobně velmi zajímavá byla prezentace WISENHEIM – AN INTERACTIVE 3D-WORLD FOR LEISURE AND LEARNING od Alexandra Weggerle z Ulm University v Německu. Velmi zajímavé byly i příspěvky o využívání sociálních sítí, ať už se jednalo o vnitřní síť vysokých škol nebo o Facebook. Velmi zajímavou úvahu o využívání otevřených zdrojů vědění a autorských práv rozvinula ve své prezentaci PEN STANDARDS, OPEN